

Отже, ми переконані, що на законодавчому рівні слід розмежувати ці поняття відповідно до стандартів TRIPS та законодавства країн Європи.

Список літератури: 1. Суханов Е.А. Гражданское право Том II, полутом 1, 2-е издание М., 2000. 2. Петрова Г. Коммерческая тайна и ИС // Интеллектуальная собственность. №8. 2000. 3. Чобот А.А. Договор на передачу «ноу-хау»/ Автореф. дисс. канд. юрид. наук. Х, 1994. 4. Еременко В. Недобросовестная конкуренция в сфере коммерческой тайны// Интеллектуальная собственность. №11. 2000. 5. Сергеева О. Питання про співвідношення ноу-хау та комерційної таємниці в праві України// Право України. №11. 6. 2000. 6. Ведомости Съезда народных депутатов СССР и Верховного Совета СССР. 1991. №26. Ст. 733. 7. Закон України Про інвестиційну діяльність від 18 вересня 1991 року // ВВРУ. 1991. №47. Ст. 646. 8. Лист ДПА України «Про взомемі інвестиції» № 22-0417/10-2799 від 1997р. 9. Ионова О., Комиссаров А., Мачаева Л., Судиков А., Правовая охрана деловых секретов за рубежом: Обзорная информация. М., 1993. 10. Версия О.В. Лицензионные договоры на объекты интеллектуальной собственности и информация: Дисс... канд. юрид. наук. М., 1997. 11. Штумпф Г. Договор о передаче ноу-хау. М., 1976. 12. Зенин И.А. Гражданское торговое право капиталистических стран. М., 1992. 13. Зыкин И.С. Договор во внешнеэкономической деятельности. М., 1990. 14. Андрюшук Г. Секретна інформація як об'єкт правової охорони// Інтеллектуальна власність. 1999. №3-4. 15. Кашия Ю.М. Проблеми правової охорони комерційної таємниці, ноу-хау та конфіденційної інформації в праві України// Реферативний огляд діючого законодавства України із практики його застосування. К., 2000. 16. Кузьмін А.Э. Правовая защита коммерческой тайны // Правоведение. 1992. №5.

Надійшла до редакції 18.02 02

Н.В. Тульчевська

УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ДЕПОЗИТНОГО РАХУНКУ

У цивільному кодексі не міститься норм, які установлюють форму договору банківського депозитного рахунка. Тому на підставі загального правила щодо форми договорів можна дійти висновку, що цей договір має укладатися у простій письмовій формі.

Форма договору пов'язана з процедурою укладення аналізованого виду договору.

Депозитний рахунок відкривається у будь-яких банках України за вибором клієнта і за згодою цих банків.

Крім заяви на відкриття депозитного рахунка, підписаної керівником чи головним бухгалтером, а при відсутності у штаті посади головного бухгалтера, тільки керівником, підприємства представляють в установи банків наступні документи:

– копію свідоцтва про державну реєстрацію в органі державної виконавчої влади, іншому органі, уповноваженому здійснювати державну реєстрацію, засвідчену нотаріально чи органом, що видає свідоцтво про державну реєстрацію. Бюджетні установи й організації замість свідоцтва про державну реєстрацію подають копію довідки про внесення в Єдиний державний реєстр підприємств і організацій України, засвідчену нотаріально чи органом, що видає відповідну довідку;

– копію належним чином зареєстрованого статуту (положення), засвідчену нотаріально чи реєструючим органом. Положення, що затверджуються поста-

новами Кабінету Міністрів України чи указами Президента України, нотаріального засвідчення не вимагають. Підприємства, що діють на підставі лише установчого договору, замість статуту надають нотаріально засвідчену копію установчого договору. Установи й організації, що діють на підставі законів, статuti (положення) не надають:

– копію документа, що підтверджує узяття підприємства на податковий облік, засвідчену податковим органом, нотаріально чи уповноваженим працівником банку;

– картку зі зразками підписів осіб, яким відповідно до чинного законодавства чи установчих документів підприємства надане право розпорядження рахунком і підпису розрахункових документів, засвідчену нотаріально чи вищою за наблем організацією у встановленому порядку. У картку вноситься також зразок печатки підприємства;

– довідку про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України. Довідка про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України має відповідати зразку, передбаченому додатком 3 до Інструкції про порядок обчислення і сплати підприємствами, установами, організаціями та громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України. В обов'язковому порядку в зазначеній довідці має бути вказана установа банку [1];

– копію довідки про внесення підприємства до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідчену нотаріально або органом, що видав довідку;

– документ, що підтверджує реєстрацію підприємства як платника соціальних страхових внесків, або його копію, засвідчену нотаріально або органом, що його видав, чи уповноваженим працівником банку.

При відкритті депозитного рахунка відособленим підрозділом підприємства до установи банку подаються наступні документи:

а) заява на відкриття депозитного рахунку встановленого зразка. Заяву підписує керівник та головний бухгалтер відокремленого підрозділу. Якщо у штаті немає посади головного бухгалтера чи іншої службової особи, на яку покладено обов'язок з ведення бухгалтерського обліку та звітності, таку заяву підписує лише керівник;

б) копія довідки про внесення відокремленого підрозділу до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідчена нотаріально або органом, що видав відповідну довідку;

в) копія свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи в органі державної виконавчої влади, іншому органі, уповноваженому здійснювати державну реєстрацію, засвідчене нотаріально чи органом, який видав свідоцтво про державну реєстрацію;

г) копія належним чином оформленого положення про відокремлений підрозділ, засвідчена нотаріально чи органом, що створив відокремлений підрозділ;

е) картка з відбитком печатки та зразками підписів службових осіб підрозділу, яким згідно з чинним законодавством та відповідними докумен-

тами підприємства надано право розпоряджання рахунком та підписування документів. Зразки підписів та повноваження службових осіб засвідчуються нотаріально або керівником підприємства – юридичної особи, до складу якого входить відокремлений підрозділ;

д) клопотання підприємства або відповідного органу приватизації (щодо структурних підрозділів, які виділяються в процесі приватизації) до банку, у якому відкривається депозитний рахунок відокремленому підрозділу, про відкриття рахунка, із зазначенням місцезнаходження підприємства, його ідентифікаційного коду, номера основного поточкового рахунка та банку, у якому він відкритий, а також податкового органу, у якому підприємство стоїть на обліку;

е) довідка про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України;

є) копії документів про взяття на податковий облік юридичної особи, яка створила відокремлений підрозділ, та відокремленого підрозділу (від податкового органу за місцезнаходженням цього підрозділу), засвідчені податковим органом, нотаріально або уповноваженим працівником банку;

ж) копію документа, що підтверджує реєстрацію юридичної особи як платника соціальних страхових внесків, засвідчену нотаріально або органом, що його видав, або уповноваженим працівником банку.

Фізичним особам – суб'єктам підприємницької діяльності, котрі не виступають як юридичні особи, депозитні рахунки відкриваються на їх ім'я за умови подання паспорта чи іншого документа, що засвідчує особу.

Для відкриття депозитного рахунка до установи банку подаються:

а) заява про відкриття депозитного рахунку встановленого зразка, підписана суб'єктом підприємницької діяльності;

б) копія свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності, засвідчена нотаріально або органом, що його видав;

в) копія документа, що підтверджує взяття підприємства на податковий облік, засвідчена податковим органом, нотаріально або уповноваженим працівником банку;

г) довідка про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України;

е) картка із зразками підписів, що подаються в присутності працівника банку, який відкриє рахунок, та засвідчуються цим працівником або нотаріально;

д) копія документа, що підтверджує реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності як платника соціальних страхових внесків, засвідчена нотаріально або органом, що його видав, чи уповноваженим працівником банку, якщо приватний підприємець використовує найману працю.

Документи на відкриття банківського депозитного рахунка підприємств особисто подають до банку особи, які мають право першого та другого підписів і повноваження яких перевіряються уповноваженим працівником банку. У разі зміни особи (осіб), яка (які) має право підпису, новопризначена особа (особи) має особисто подати до банку картки із зразками підпису та пред'явити паспорт.

Якщо серед осіб, котрі мають право першого чи другого підписів, є іноземці або особи без громадянства, які тимчасово перебувають на території України, то зазначені особи зобов'язані додатково подати документи, що підтверджують законність їх перебування на території України, а у випадках, передбачених чинним законодавством України, – дозвіл на працевлаштування, виданий Державним центром зайнятості Міністерства праці та соціальної політики України або за його дорученням відповідними центрами зайнятості Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, якщо інше не передбачено законами та міжнародними договорами України. Копії зазначених документів залишаються у справі з юридичного оформлення.

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які отримали посвідку на проживання в Україні; громадяни України, які постійно проживають за межами України; іноземці та особи без громадянства, які проживають в Україні відповідно до візи, відкритої строком до 1 року або документів, що підтверджують законність їх перебування на території країни відповідно до вимог чинного законодавства (за наявності підтвердження джерел походження потіткових коштів у грошовій одиниці України чи при перерахуванні коштів з власного поточкового рахунку) мають право відкрити вкладний (депозитний) рахунок.

Фізична особа подає до банку, у якому бажає відкрити депозитний рахунок, заяву на відкриття рахунка.

Крім того, уповноважений працівник банку в присутності осіб, які відкривають рахунок, робить копії сторінок паспорта (що містять останні фото, прізвище та ім'я, інформацію про дату видачі та орган, що видав паспорт, а за наявності – інформацію про постійне місце проживання громадянина) або документа, що його замінює, та довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру. Якщо депозитний рахунок відкривається фізичній особі, яка через свої релігійні або інші переконання відмовляється від прийняття ідентифікаційного номера та офіційно повідомила про це відповідні державні органи й у паспорті якої зроблено відмітку про право здійснювати будь-які платежі без ідентифікаційного номера, у договорі ідентифікаційний номер не зазначається, а уповноважений працівник банку в присутності особи, яка відкриває рахунок, знімає копію сторінки паспорта з такою відміткою. Вищевказані копії документів зберігаються у справі з юридичного оформлення.

Відкриття рахунка однією фізичною особою-резидентом іншої фізичній особі-резиденту здійснюється за умови подання паспорта чи іншого документа, що засвідчує особу, та укладення договору з особою, яка відкриває рахунок.

Відкриття рахунка фізичною особою-резидентом або нерезидентом фізичній особі-нерезиденту здійснюється за умови подання паспорта чи іншого документа, що засвідчує особу, та укладення угоди між банком та особою, що відкриває рахунок.

У разі виявлення банком підроблених (недостовірних) документів, поданих для відкриття депозитного рахунка, банк зобов'язаний негайно повідомити про це органи внутрішніх справ із зазначенням паспортних даних особи, яка подає документи на відкриття банківського рахунка.

При отриманні документів на відкриття банківського депозитного рахунку банки зобов'язані здійснити перевірку поданих документів на відповідність їх чинному законодавству, зокрема:

а) підписи осіб на заяві про відкриття рахунку мають бути розшифровані з обов'язковим зазначенням прізвища й ініціалів та ідентифіковані з підписами в картці із зразками підписів та відбитком печатки;

б) свідоцтво про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності має відповідати зразкам Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.1998 р. №740 (зі змінами і доповненнями). Для суб'єктів підприємницької діяльності, які зареєстровані до набрання чинності вказаним Положенням, свідоцтва про державну реєстрацію мають відповідати зразкам, передбаченим у додатках до Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності та реєстраційний збір за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.1994 р. №276 (зі змінами і доповненнями);

в) посвідчувальні написи нотаріуса на документах мають відповідати формам, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 07.02.1994 р. №7/5 «Про затвердження форм реєстрів для реєстрації нотаріальних дій, нотаріальних свідоцтв, посвідчувальних написів на угодах і засвідчувальних документах», який зареєстровано Міністерством юстиції України 02.03.1994 р. за №38/247 (із змінами і доповненнями).

Установи банків відкривають депозитні рахунки підприємствам, що використовують найману працю, за умови надання ними копії документа про повідомлення органів Фонду соціального страхування від нещасних випадків щодо намірів платника страхових внесків відкрити відповідні рахунки.

Договір банківського депозитного рахунку не є публічним, але клієнт у порядку, передбаченому для публічних договорів, вправі вимагати укладення договору, якщо банк необґрунтовано ухилився від цього.

Так, для юридичних і фізичних осіб, що бажають відкрити депозитний рахунок в окремій установі банку, обов'язкова подача заяви на відкриття рахунка з додатком необхідних документів. У даній заяві вказується адресат (найменування установи банку) і прохання відкрити депозитний рахунок.

Укладення договору банківського депозитного рахунка передбачає підписання тексту договору у двох екземплярах представником юридичної особи й установи банку. Один з екземплярів договору передається клієнтові банку.

При підписанні депозитного договору власникові рахунка видається вкладний документ. Таким документом може бути ощадна книжка (іменна чи на пред'явця); інший, виданий банком документ, що засвідчує факт укладення з банком договору. Фізичній особі-нерезиденту надається іменна ощадна книжка.

Таким чином, юридичні й фізичні особи, що бажають відкрити депозитний рахунок у визначеній установі банку, повинні подати заяви на відкриття рахунка з додатком необхідних документів.

Інструкція про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті, затверджена Постановою Правління Національного банку України №527 від 18.12.1998 р., встановлює обов'язок клієнта надати визначені документи (установчі документи, зразки підписів та ін.) [2]. Це дає підставу деяким ученим-цивілістам віднесення договору банківського депозитного рахунка до умовних угод.

О.В.Скибнева думас, що оскільки закони і банківські правила дозволяють банкам відкривати рахунки тільки при наявності зазначених документів, то як правіше, такі договори передбачають як обов'язкову умову відкриття рахунка чи вступу договору в силу подання клієнтами таких документів [3].

Автор не погоджується з такою оцінкою умов договору банківського депозитного рахунку і може заперечити наступним:

1. Відповідно до цивільного законодавства, угода вважається зробленою під відкладеною умовою, якщо сторони поставили виникнення прав і обов'язків у залежність від обставини, щодо якої не відомо, настане вона чи ні. Так, ні банку, ні клієнтові не повинно бути відомо, чи надасть останній необхідні документи. Подання документів не може бути відкладеною умовою укладення договору банківського депозитного рахунка, тому що їх подання цілком залежить від волі клієнта.

2. Документи подаються клієнтом разом з подаченою заявою на відкриття депозитного рахунка, і розглядаються банком не тільки до укладення договору, але і до подання оферти.

Відкриття депозитного рахунка клієнтові являє собою операцію з виконання умов договору, що обумовлена вже укладеним договором. Серед умов укладеного договору банківського депозитного рахунка є й перерахування коштів (для юридичних осіб) та перерахування чи вкладення – для фізичних осіб. Так, тільки після виконання цієї умови договору клієнту буде відкрито депозитний рахунок.

Так, з юридичної точки зору, відрізняються поняття відкриття депозитного рахунка та укладення договору банківського депозитного рахунка.

Список літератури: 1. Інструкція про порядок обчислення і списати підписметрами, установами, організаціями та громадянами збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, інших платежів, а також обліку їх надходження до Пенсійного фонду України, затверджена постановою правління Пенсійного фонду України від 03.06.1999р. №4-6 (з0436-99) і зареєстрована Міністерством юстиції України 05.07.1999р. за №436/3729 (із змінами і доповненнями). 2. Інструкція об откритии банками счетов в национальной и иностранной валюте, утвержденная Постановлением Правления Национального банка Украины №527 от 18.12.1998 г. / Приложение к газете «Налого и бухгалтерский учет». Х., 2000. №9(51). 3. Обязательственное право. Ч.2: Учебник / Под ред. В.В.Зинченко. М., 1998.

Надійшло до редакції 19.02.02

О.М.Мельник

ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКА ЗНАКА ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Використання знака для товарів і послуг є не тільки правом його власника. Закон покладає на власника знака певні обов'язки. Передусім власник знака